

Μητροπολίτου Λεμεσού κ. Αθανασίου

Το θέμα το οποίο μου δόθηκε να πω λίγα λόγια, είναι η αρμονική σχέση του ανδρόγυνου. Όντως είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα, γιατί δεν είναι αρκετό κανείς να φέρει παιδιά εις τον κόσμο, άλλα πρέπει κι αυτά τα παιδιά να τα μεγαλώσει καλά και όμορφα.

Αυτό βέβαια είναι αποτέλεσμα της σωστής σχέσης των δύο νέων μέσα στο γάμο. Η σωστή σχέση των γονέων, η αρμονία του γάμου, της οικογένειας θα φέρει την ισορροπία, την ψυχική και σωματική ισορροπία των παιδιών. Κι αυτά βέβαια, μεγαλώνουν, έρχονται στον κόσμο, παίρνουν τα πρώτα ερεθίσματα και όλα όσα απαρτίζουν τον ψυχοσωματικό τους κόσμο από τους γονείς τους.

Σήμερα στην πατρίδα μας την Κύπρο, δυστυχώς, μαζί με τα άλλα προβλήματα έχουμε και πρόβλημα στο χώρο της οικογένειας. Όσο και να θέλει κανείς να ωραιοποιεί τα πράγματα, η πραγματικότητα δεν είναι καθόλου ευχάριστη. Να σας πω μόνο από δεδομένα που γνωρίζω από τη Λεμεσό τουλάχιστον, και αυτό δεν είναι μόνο φαινόμενο της Λεμεσού, άλλα δυστυχώς είναι κι ένα φαινόμενο όλης της Κύπρου, ότι στην πόλη μας σε σύνολο περίπου 850 έως 900 το πολύ γάμους το χρόνο, έχουμε 250 έως 270 διαζύγια το χρόνο.

Από επίσημες στατιστικές που γίνονται κυβερνητικές, από το τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, έχω δει ότι τον περασμένο χρόνο είχαμε στην Κύπρο 5000 γάμους και 1250 περίπου διαζύγια. Έχουμε ένα μεγάλο αριθμό διαζυγίων, που βέβαια, δυστυχώς, καμιά φορά είναι και αναγκαίο κακό, όπως φτάνουν τα πράγματα. Ως εκ της θέσεως μας, που είμαστε κληρικοί της Εκκλησίας του Χριστού μας, ερχόμαστε σε επαφή, τουλάχιστον προσπαθούμε

να έλθουμε σε επαφή, με αυτούς τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν δυσκολίες μέσα στο γάμο τους κι έτσι έχουμε μια άνετη γνώση και πείρα του τι συμβαίνει μέσα στο χώρο της οικογένειας. Αλλά και από τις έρευνες τις προσωπικές νομίζω ότι εντοπίζουμε που ακριβώς έγκειται το πρόβλημα.

Θέλω να σας πω, έτσι πριν ξεκινήσω, κάτι που το έχω πει πολλές φορές. Όταν έγινα Μητροπολίτης Λεμεσού και τέλειωσε εκεί η διαδικασία εκλογής, χειροτονίας, ενθρονίσεως ως Μητροπολίτου, την επόμενη μέρα είχαμε Θεία Λειτουργία στο Μητροπολιτικό Ναό. Στη συνέχεια θα πήγαινα για πρώτη φορά στα γραφεία της Μητροπόλεως να δω τι γίνεται πλέον.

Τέλειωσαν τα πανηγύρια, έπρεπε να δούμε και την πραγματικότητα. Στη Λειτουργία είχα ένα σφίξιμο έτσι μέσα μου, μες στην καρδιά μου κι έλεγα: "Τώρα είμαστε σε μια πόλη με πολλά προβλήματα". Εγώ είμαι Λεμεσιανός, οπότε δικαιούμαι να περιγράψω την πόλη μου όπως είναι, δεν κινδυνεύω να χαρακτηριστώ ότι κατηγορώ την πόλη. Είναι μια θαυμάσια πόλη με πολύ ωραίους ανθρώπους, άλλα με το δικό της χαρακτήρα και τη δική της ιδιομορφία. Εμένα, μέχρι τότε, όλη μου η δράση ήταν βέβαια ως πνευματικός και εξομολόγος εκατοντάδων, άλλα σίγουρα ως Μητροπολίτης ήταν η πρώτη φορά που ήμουν αντιμέτωπος με την πραγματικότητα μιας μεγάλης πόλης.

Διερωτόμουν κατά τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας: "Τι θα συναντήσω άραγε σ' αυτή την πορεία, σ' αυτό το έργο το οποίο ανέλαβα να κάνω;". Παρακαλούσα το Θεό να με βοηθήσει, να με ενισχύσει στο έργο αυτό της νέας μου διακονίας μέσα στην Εκκλησία. Τέλειωσε η Θεία Λειτουργία και ετοιμαζόμουν να φύγω, να πάω στη Μητρόπολη. Εκεί ετοιμαζόμενος, έρχεται ένας ιερέας μας, και μου λέει: "Πανιερώτατε, συγγνώμη, άλλα είναι ανάγκη να υπογράψεις άμεσα και γρήγορα μερικά χαρτιά που έχω εδώ, διότι περιμένουν οι άνθρωποι. Πολύ καιρό δεν είχαμε Μητροπολίτη και αγωνιούν και πρέπει να υπογράψεις αμέσως, εδώ και τώρα". "Ευχαρίστως πάτερ μου, να υπογράψω. Είμαι εδώ και θα υπογράψω.

Τι χαρτιά και τι ανάγκες είναι αυτές;". Είπα από μέσα μου. "Να δούμε που θα βάλω την πρώτη μου υπογραφή!". Κοιτάζω μια στοίβη από διαζύγια. Λέω: "Σε παρακαλώ, παρ' τα ευλογημένε αυτά από μπροστά μου. Φέρτε μου κάτι άλλο να υπογράψω. Την πρώτη μου υπογραφή να τη βάλω σε διαζύγια, να χωρίσουμε τον κόσμο; Φέρτε κάτι άλλο". "Εντάξει, λέει, θα δούμε κάποια άλλη ανάγκη. Έρχεται ο επόμενος. Λέει: "Να υπογράψετε". Λέω: "Τι είναι αυτό;" "Επιταγές". Λέω: "Ούτε αυτό. Φέρτε τίποτε άλλο".

Τελικά στη συνέχεια, κατάλαβα ότι ήταν τα δύο προβλήματα της Μητρόπολης, οι επιταγές και τα διαζύγια τα οποία είναι μια θλιβερή πραγματικότητα. Γιατί ξέρετε πόσο σκληρό πράγμα είναι να βλέπεις τους ανθρώπους, οι όποιοι κάποτε αγαπήθηκαν πάρα πολύ, ενώθηκαν με τα δεσμά του γάμου, έκαναν παιδιά μαζί, ένωσαν τη ζωή τους, έγιναν ένας άνθρωπος κι όμως φτάνουν στη συνέχεια να αποφασίζουν, καλώς η κακώς, να διαλύσουν αυτή την "πάλαι ποτέ διαλάμπασα" αγαπητική σχέση που είχαν μεταξύ τους.

Η προσπάθεια μας ως Εκκλησία είναι να δούμε τον άνθρωπο στην ουσία του προβλήματος του. Γιατί διαλύεται η οικογένεια; Γιατί υπάρχει αυτό το πρόβλημα; Όταν κανείς ερευνήσει τα πράγματα, θα δει πολύ εύκολα και πολύ γρήγορα, ότι στον τόπο μας το πρόβλημα έγκειται κυρίως και πρωτίστως σ' ένα μεγάλο παράγοντα. Κι ο μεγάλος αυτός παράγοντας είναι η αδυναμία της επικοινωνίας.

Δυστυχώς στον τόπο μας δε μαθαίνουμε να επικοινωνούμε σωστά. Αυτό το πράγμα το διαπίστωσα στη συνέχεια και στην αγωγή στα σχολεία μας, τόσο στα μικρά παιδιά όσο και

στα μεγαλύτερα. Είδα ότι όντως αρχίζει από πολύ νωρίς αυτή η έλλειψη σε μας και μεγαλώνοντας φέρνει δυστυχώς τους καρπούς της.

Μαθαίνουμε από μικρά παιδιά να πηγαίνουμε στο σχολείο, να γίνουμε μορφωμένοι άνθρωποι, καλοί άνθρωποι και να μιλούμε σωστά και καλά. Μας το' λεγαν κι οι γιαγιάδες μας: "Να μάθεις να μιλάς καλά. Να συμπεριφέρεσαι καλά. Να λες καλά λόγια. Να είσαι ευγενικός". Μαθαίνουμε πράγματι στο σχολείο να μιλούμε καλά, ευγενικά, στον πληθυντικό, όλα αυτά τα απαραίτητα.

Όμως ξεχάσαμε ότι η επικοινωνία δεν είναι μόνο να μιλάς καλά. Το σημαντικότερο της επικοινωνίας είναι να ακούς καλά. Κι αυτό το πράγμα, ποτέ κανένας δε μας το διδάξε. Ενώ στον πολιτισμό μας, τον Ελληνορθόδοξο, το έχουμε. "Αν διαβάσουμε κείμενα και αρχαίων Ελλήνων, άλλα και Πατέρων της Εκκλησίας και σύγχρονων ασκητών Πατέρων, θα δούμε τεράστια προσοχή των Πατέρων στο πως ακούς τον άλλο άνθρωπο. "Αν διαβάσουμε π.χ. ένα κείμενο του Αγίου Νικόδημου του Αγιορείτου, που έζησε τον 17ο-18ο αιώνα, στο Άγιο Όρος, βλέπουμε να μιλά εκεί στον πνευματικό και να του αναφέρει, ένας ασκητής ερημίτης, το πως θα ακούει τον άλλο άνθρωπο. Πως θα κάθεται στην καρέκλα. Πως θα τον κοιτάζει.

Πως θα τον αντιμετωπίζει. Ακόμη και τι κινήσεις θα κάνει αυτός στο πρόσωπο του. Του λέει να προσέξει πάρα πολύ, να μην κάνει κινήσεις οι οποίες μπορεί να φέρουν τον άλλο άνθρωπο σε δύσκολη θέση. Ακόμα και πως να αναπνέει ο πνευματικός, την ώρα που ακούει τον άλλο άνθρωπο. Βλέπει κανείς μια θαυμαστή σοφία μέσα από την εμπειρία της Παράδοσης μας, στο πως επικοινωνείς με τον άλλο άνθρωπο, που δυστυχώς στον αιώνα μας το χάσαμε. Μάθαμε μόνο να μιλάμε. Δεν έχουμε μάθει να ακούμε ποτέ.

Ευτυχώς στην Ευρώπη ακούω, μετά πολλής χαράς, ότι στα Σχολεία, στα Πανεπιστήμια υπάρχουν ειδικά μαθήματα, ειδικά σεμινάρια, τα οποία γίνονται για το "Πως ακούει ο άνθρωπος". Την πρώτη φορά που άκουσα αυτό το πράγμα ήταν από μια κυρία από τη Λευκωσία, η οποία μου έλεγε ότι πήγε στην Αγγλία έξι μήνες να κάνει μαθήματα για το πως να ακούει. Χαμογέλασα την πρώτη φορά βέβαια. Της είπα: "Έπρεπε να πας στην Αγγλία για να ακούς;" Μου απάντησε: "Ναι, πάτερ. Πρέπει να μάθεις πως θα ακούς.

Είναι σημαντικότατο". Μετά, όντως διαπίστωσα ότι κι εμείς δεν ακούμε, δε ξέρουμε να ακούμε και ότι είναι επιστήμη το να ακούς. Είπα ότι, ευτυχώς που υπάρχουν στη Δύση και ευτυχώς που είμαστε στην Ευρώπη. Ίσως μαζί με τα άλλα πάρουμε κι αυτά τα καλά, τα οποία είχαμε, αλλά τα χάσαμε.

Φέρνοντας λοιπόν ανθρώπους που έχουν προβλήματα να μιλήσουμε, γονείς που είναι εν διαστάσει και ταλαιπωρούνται και ταλαιπωρούν και την οικογένεια τους κι έχουν όλη την καλή διάθεση να ζήσουν όμορφα και αρμονικά, βλέπει κανείς αμέσως, αυτή την αδυναμία των ανθρώπων να ακούσει ο ένας τον άλλο άνθρωπο. Λένε ταυτόχρονα και οι δύο τα δικά τους, σαν μια κασέτα που τη βάζεις στο μαγνητόφωνο κι επαναλαμβάνει όλα τα επιχειρήματα, τα υπέρ και τα κατά, για τον εαυτό του. Το ίδιο και ο άλλος άνθρωπος. Είναι όπως δύο μαγνητόφωνα θαυμάσια, τα οποία αποδίδουν όμορφα το τι περιέχει μέσα η μαγνητοταινία. Αλλά δύο μαγνητόφωνα δεν μπορεί ποτέ να συνεννοηθούν μεταξύ τους.

Απλώς λειπει το καθένα αυτά που έχει μέσα του. Έτσι λοιπόν είναι και δύο άνθρωποι οι οποίοι, ο καθένας βλέπει τα δικά του, αλλά δεν μπορούν να ακούσουν ο ένας τον άλλο.

Λέει κανείς: "Καλά, αυτή είναι μια θλιβερή διαπίστωση, μια πραγματικότητα. Τι κάνουμε όμως;" Αυτή την πραγματικότητα την επιβεβαιώνει το γεγονός ότι βλέποντας αυτά όλα τα ανδρόγυνα, όντως σας ομολογώ από την προσωπική επαφή που έχω και την πείρα, ότι το 90% των γάμων δε διαλύονται λόγω τρίτων προσώπων ή τουλάχιστον η πρωτογενής αιτία δεν είναι τα τρίτα πρόσωπα. Το αν θα υπάρξει άλλο πρόσωπο στη σχέση έρχεται αργότερα. Το πρώτο ρήγμα, η πρώτη κρούση είναι στο γεγονός ότι οι άνθρωποι, ο καθένας για δικούς του και δικαιολογημένους λόγους, κλείνεται στον εαυτό του.

Αυτό, από την πείρα μας, το είδαμε να επαναλαμβάνεται σχεδόν πάντοτε. Ο άντρας να πέφτει με τα μούτρα στη δουλειά, να κάνει μια, δύο και τρεις εργασίες για να ανταποκριθεί φιλότιμα και αξιέπαινα στις ανάγκες της οικογένειάς του, τις οικονομικές, των δανείων του, των σπιτιών που έχτισε, του αυτοκινήτου ή ότι άλλο. Να δουλεύει από το πρωί μέχρι το βράδυ, να εξουθενώνεται κυριολεκτικά. Το ίδιο και η σύζυγος.

Αλλά το αποτέλεσμα είναι, ερχόμενοι και οι δύο στο σπίτι, να είναι τόσο κουρασμένοι και τόσο φορτισμένοι που, όχι μόνο δε μπορούν να επικοινωνήσουν, αλλά δυστυχώς αφήνουν τον εαυτό τους να βγάλει όλη εκείνη την κούραση, όλη την ψυχοσωματική κόπωση, ο ένας επάνω στον άλλο. Όταν έχουν και παιδιά θεωρούν αρκετό το ότι: "Είμαι καλός πατέρας. Είμαι καλή μητέρα. Κάνω τα πάντα για το σπίτι μου, για τα παιδιά μου. Να μην τους λείψει τίποτα. Να μην στερηθούν κάτι. Να μην αισθανθούν ότι έχουν κάποια έλλειψη".

Αλλά τελικά, το κυριότερο που έχουν ανάγκη τα παιδιά μας, τη μεταξύ των γονέων αρμονία, δεν τη δίδουμε. Ξέρετε πολύ καλά όλοι σας, είστε γονείς και το ξέρετε, ότι τα παιδιά μας έχουν βαθύτατη αίσθηση, έχουν βαθιά διαίσθηση, δε μπορούμε να τους ξεγελάσουμε. Μπορεί να μην τσακωνόμαστε ή να μη λέμε λόγια μπροστά στα μωρά. Το μωρό όμως καταλαβαίνει μέσα του τι συμβαίνει.

Ακόμα και τα βρέφη. Εγώ δε θέλω να αφήνω βρέφη να τα έχουν οι γονείς τους στην αγκαλιά τους την ώρα που εξομολογούνται. Γιατί βλέπω ότι το βρέφος, την ώρα που οι γονείς εξομολογούνται, συμμετέχει σ' αυτά που λέει ο γονιός του. Μπορεί να είναι τριών, πέντε, οχτώ, εννιά μηνών και δεν καταλαβαίνει. Όμως όταν η μάνα, κρατώντας το βρέφος στην αγκαλιά της, διηγείται κάτι το θλιβερό ή κλαίει ή είναι αναστατωμένη απ'; αυτά τα οποία λέει, βλέπεις το βρέφος να αναστατώνεται.

Βλέπει τη μητέρα του με εκείνο το ύφος το εναγώνιο, το γεμάτο ερωτήματα και αναστατώνεται. Λέω στη μητέρα: "Μη φέρεις το μωρό μαζί σου". "Μα δεν θα καταλάβει, είναι μωρό". Καταλαβαίνει το μωρό. Καταλάβαινε και πριν το γεννήσεις. Καταλάβαινε και όταν ήταν έμβρυο, καταλάβαινε από τότε που ήταν μες στην κοιλιά της μάνας του. Το έχει αποδείξει σήμερα η Επιστήμη, ότι έχουμε ακόμη και "ψυχολογία του εμβρύου". Δηλαδή και το έμβρυο δέχεται τα ερεθίσματα και την κατάσταση του τι συμβαίνει γύρω του, μες στο σπίτι του, με τους γονείς του. Καταλαβαίνουν τα παιδιά. Έχουν αισθήσεις, έχουν διαισθήσεις μέσα τους, που καταλαβαίνουν.

Έτσι λοιπόν δε μπορούμε να κρυφτούμε.

Εκείνο που είναι απαραίτητο για τα παιδιά μας είναι αυτή η αρμονία που πρέπει να έχουμε στο σπίτι μας. Πως μπορούμε να την αποκτήσουμε; Όλα αυτά τα ξέρουμε όλοι μας. Αλλά πως μπορούμε να τα αποκτήσουμε; Είναι άσκηση ο γάμος. Δεν είναι εύκολο πράγμα. Ο γάμος είναι άσκηση μεγάλη. Τέχνη μεγάλη. Επιστήμη μεγάλη.

Πολλές φορές πάω στα Γυμνάσια και στα Λύκεια της πόλης μας, πηγαίνω σε όλα τα σχολεία της πόλης και επαρχίας μας. Αφού μιλήσω στα παιδιά, μετά μένουν οι τελειόφοιτοι και κάνουμε διάλογο. Ρωτούν τα παιδιά: "Πάτερ, γιατί είναι κακό να έχουμε σχέσεις μεταξύ μας δηλαδή προγαμιαίες σχέσεις;

Γιατί η Εκκλησία είναι τόσο αυστηρή;" Λέω στα παιδιά ότι, ναι, η Εκκλησία είναι αυστηρή, όχι γιατί θέλει να καταργεί τις σχέσεις των ανθρώπων, αλλά γιατί θέλει να έχει τη σχέση στη σωστή της βάση. "Αν δε μάθεις από την εφηβική σου ηλικία να βλέπεις τον άλλο άνθρωπο όχι ως φύλο, με "ύψιλον", δηλαδή αν είναι άνδρας ή γυναίκα, αλλά ως πρόσωπο, ότι είναι ο Κώστας, η Ελένη, η Μαρία, ο Γιώργος, ο Αντρέας κ.τ.λ. και να αποδέχεσαι τον άλλο άνθρωπο ως πρόσωπο και να τον βλέπεις ως πρόσωπο, τότε και στο γάμο σου θα δημιουργήσεις προβλήματα. Στο γάμο σου δε θα βλέπεις τον άλλο άνθρωπο σαν άνθρωπο, αλλά σαν γυναίκα. Κι η γυναίκα τον άνδρα σαν άνδρα.

Ξέρετε πολύ καλά, ότι δεν μπορεί να υπάρξει σωστή σχέση μέσα στο γάμο, αν δεν υπερβούμε το φύλο. "Αν δε μάθουμε να βλέπουμε τον άλλο σαν άνθρωπο, με όλο τον ψυχοσωματικό του κόσμο, όχι μόνο σαν σώμα, όχι μόνο σαν άνδρα η σαν γυναίκα, αλλά σαν άνθρωπο που έχει ψυχικές και σωματικές ανάγκες, που έχει το δικό του κόσμο, τη δική του ύπαρξη.

Να βλέπει ο άνδρας τη γυναίκα σαν πρόσωπο και η γυναίκα τον άνδρα μ' αυτόν τον τρόπο. Έτσι βάζουμε το γάμο στη σωστή βάση. Μετά πρέπει να μάθει ο άντρας πως σκέφτεται μια γυναίκα και πως είναι το "είναι" μιας γυναίκας και να συμπεριφέρεται ανάλογα. Γιατί αν συμπεριφέρεσαι σε μια γυναίκα με τα κριτήρια του άνδρα, τότε ήδη επιτέλεσες την τραγωδία της οικογένειάς σου. "Αν λες π.χ. "Μα γιατί η γυναίκα μου αισθάνεται παράπονο μαζί μου; Εγώ είμαι καλός άντρας, δουλεύω, φέρνω λεφτά στο σπίτι, ότι θέλει αγοράζει, όσα χρήματα θέλει τα έχει, πηγαίνει εκδρομές το καλοκαίρι. Γιατί έχει παράπονο;" Κι η γυναίκα πάλι σκέφτεται για τον άνδρα ότι: "Εγώ του μαγειρεύω, τον πλένω, είμαι τιμία κοπέλα, δεν έχω άλλα πράγματα στη ζωή μου. Γιατί έχει παράπονο;" Δεν καταλαβαίνουν ότι αυτά είναι καλά και απαραίτητα, αλλά δεν είναι αυτά που αγγίζουν τον άλλο άνθρωπο.

Ότι η συναισθηματική και ψυχική επαφή είναι αυτό που έχει σημασία στο γάμο και ύστερα όλα τα υπόλοιπα. Κι αυτό για να γίνει πρέπει να δεις τον άλλον άνθρωπο όπως είναι.

Βλέπετε, ο Χριστός, για να σώσει τον άνθρωπο, έγινε άνθρωπος ο ίδιος. Δεν έσωσε τον άνθρωπο στέλλοντας κάποιον άλλο ή δίδοντας εντολές ή κάνοντας ένα θαύμα και να σώσει τον άνθρωπο. Όχι. "Έγινε άνθρωπος ο Ίδιος, ώστε να μπορέσει να σώσει τον άνθρωπο.

Και μέσα στο γάμο, για να μπορέσει να σταθεί ο γάμος, πρέπει ο άνδρας να ταυτίσει τον εαυτό του με τον ψυχοσωματικό κόσμο της γυναίκας και η γυναίκα να καταλάβει απόλυτα τον ψυχοσωματικό κόσμο του ανδρός, ώστε ο ένας να απολαμβάνει από τον άλλον αυτό που έχει ανάγκη. "Έτσι λειτουργεί το ανδρόγυνο. Παύει πλέον να είναι άνδρας, παύει πλέον να είναι γυναίκα, άλλα γίνονται "εις σάρκα μίαν", γίνεται ένας νέος άνθρωπος, που εμείς οι Έλληνες το λέμε πάρα πολύ ωραία και όμορφα "το ανδρόγυνο".

Δεν είναι άνδρας μόνο, δεν είναι γυναίκα μόνο, είναι το ανδρόγυνο. Είναι οι δύο αυτοί άνθρωποι σε μια νέα πραγματικότητα, σε μια νέα υπόσταση.

Είναι ένας νέος άνθρωπος, τον οποίο ευλογεί ο Χριστός μέσα από το μυστήριο του γάμου και τον ενώνει αδιάσπαστα. Δε μπορεί να λειτουργεί ξεχωριστά. Κανένας δε μπορεί ποτέ να θεωρήσει τη γυναίκα του σαν κάτι άλλο, "αλλά έσονται οι δύο εις σάρκα μία". Αυτοί οι δύο άνθρωποι είναι διαφορετικοί εκ προοιμίου. Είναι διαφορετικό πράγμα ο άνδρας και διαφορετικό πράγμα η γυναίκα. Πολύ διαφορετικά όντα. Δεν είναι όμοια. Τελείως

διαφορετικά. Ακριβώς αυτό είναι το ωραίο του ανδρόγυνο, ότι ο ένας συμπληρώνει τον άλλο.

Δεν κατακτά ο ένας τον άλλο, δεν υποδουλώνει ο ένας τον άλλο, δεν απορροφά ο ένας τον άλλο. Δεν τον εξαφανίζει σαν άνθρωπο. Δεν του χάνει την προσωπικότητα του. Όχι, αλλά και οι δύο μαζί γίνονται ένας νέος άνθρωπος. Ο άνδρας δίδει τα ανδρικά γνωρίσματα στη γυναίκα και η γυναίκα τα γυναικεία χαρίσματα στον άνδρα και οι δύο αυτοί μαζί αποτελούν πλέον το νέο άνθρωπο, τον ευλογημένο άνθρωπο του γάμου, το ανδρόγυνο, το οποίο θα φέρει στον κόσμο τα παιδιά.

Βλέπετε πως η σοφία του Θεού τα'κανε με τόση τέχνη ώστε τα παιδιά να μη γεννιούνται από ένα μόνο αλλά και από τους δύο. Και οι δύο να φέρουν τα παιδιά στον κόσμο. Το αποτέλεσμα της ένωσης των δύο ανθρώπων, της ψυχοσωματικής ένωσης, είναι τα παιδιά τους. Γι' αυτό και ο άνθρωπος στα παιδιά του βλέπει τον εαυτό του.

Το πιο μεγάλο δώρο που μπορούμε να κάνουμε στα παιδιά μας είναι την παρουσία μας. Είναι την αρμονία της οικογένειας μας. Γι' αυτή την αρμονία πρέπει να θυσιάσουμε πράγματα τα οποία κάνουμε. Ακόμη και πράγματα τα οποία μπορεί να μας φαίνονται απαραίτητα, γιατί πρέπει να καταλάβουμε ότι το πιο απαραίτητο πράγμα είναι αυτή η ειρήνη, αυτός ο πλούτος που δεν εξαρτάται από εξωτερικά πράγματα.

Να μπούμε μέσα στο γάμο με τα σωστά κριτήρια και τα σωστά δεδομένα. Να δούμε τον

άλλο άνθρωπο σαν άνθρωπο. Να τον αποδεχτούμε. Να καταλάβουμε ποιες είναι οι ανάγκες του άλλου ανθρώπου. Να καταλάβουμε ότι στο γάμο δίδουμε, δεν παίρνουμε.

Να καταλάβουμε ότι το δικό μας μερίδιο είναι να δώσουμε τον εαυτό μας και να μην απαιτούμε από τον άλλο να μας δώσει εκείνος τον δικό του εαυτό. Να μην λέμε στο γάμο μας: "Εγώ το μόνο που θέλω από σένα είναι να με αγαπάς". Τι τεράστιο λάθος είναι αυτό, όσο κι αν φαίνεται δικαιολογημένο! Το άκουμε καμιά φορά, λένε τα νέα ζευγάρια. Το μόνο που θέλω από σένα είναι να με αγαπάς. Εγώ τους λέω: "Παιδιά μου, ήδη βάλατε το θεμέλιο λάθος!" Όταν ζητάς από τον άλλο, τότε είναι αφορμή να φιλονικήσεις.

Θα πεις της γυναίκας σου: "Το μόνο που θέλω είναι να σε αγαπώ, όχι να με αγαπάς. Εγώ πρέπει να σε αγαπώ, εγώ πρέπει να κάμω το πρώτο βήμα να σε αγαπήσω, να σου δώσω τον εαυτό μου. Το άλλο είναι επόμενο, το άλλο θα έλθει σαν επακόλουθο. Όταν θέτεις στον άλλο σαν όρο να σε αγαπά, "το μόνο που θέλω από σένα είναι να μ' αγαπάς, να μ' εκτιμάς, να είσαι τίμια, να είσαι καλή σύζυγος", τέλειωσε! 'Υπεγράφη ο μελλοντικός καβγάς, διότι μετά θα πεις: "Κοίταξε, δεν είσαι αυτά που ζήτησα". Δεν καταλαβαίνεις ότι πρώτα δίδεις στον άλλο άνθρωπο και ύστερα παίρνεις; Όταν από την αρχή θέλεις να πάρεις, τότε τα πράγματα είναι λάθος.

Στην Εκκλησία η αγάπη "ου ζητεί τα εαυτής", λέει ο Απόστολος Παύλος. Η αγάπη δε ζητεί τα του εαυτού της. "Η αγάπη πάντα στέγει, πάντα δίδει, πάντα υπομένει, πάντα ελπίζει". Ο Κύριος ο Χριστός, αγάπησε τον κόσμο "εις τέλος", που κανένας ποτέ δε θα μπορέσει να αγαπήσει τον άνθρωπο όσο ο Χριστός.

Φανέρωσε την αγάπη Του ως θυσία υπέρ του άνθρωπου. Μέσα στο γάμο οι άνδρες οφείλουν να αγαπούν τας εαυτών γυναίκας ως ο Χριστός την Εκκλησία. Δηλαδή στο γάμο πραγματώνεις την αγάπη σου, μεταδίδεις τον εαυτό σου ολόκληρο, χωρίς απαίτηση, χωρίς ανταλλάγματα, χωρίς να ζητήσεις κάτι για τον εαυτό σου. Τότε δίνεις το φιλότιμο στον άλλο άνθρωπο, να συγκινηθεί και να σου προσφέρει αυτό που έχει, όσο έχει και όσο μπορεί να σου δώσει ο άλλος άνθρωπος. Εδώ είναι το σημείο από το οποίο αρχίζει να στάζει η συζυγική σχέση και το όποιο αρχίζουν μετά τα πολλά προβλήματα.

Όμως ας αρχίσουμε από την ανάγκη να δώσουμε στο γάμο μας τον εαυτό μας ολόκληρο, άνευ όρων. "Ας αρχίσουμε από τη διαπίστωση να μάθουμε να άκουμε τον άλλο. Για να ακούσεις πρέπει να σιωπήσεις. Πρέπει να κλείσεις τον εαυτό σου και να γίνεις όλο αυτιά και να ακούσεις τον άλλο άνθρωπο. Να ακούσει ο άνδρας τη γυναίκα και η γυναίκα τον άνδρα. Έτσι αυτοί οι δύο ενωμένοι θα δώσουν ότι καλύτερο για τα παιδιά τους και για τα όποια βέβαια έχει αυτή τη μεγάλη αγάπη και τη διάθεση, κάθε γονιός, να προσφέρει τα πάντα.

Σας εύχομαι να είστε πάντα καλά, να χαίρεστε τις οικογένειες σας. Τα παιδιά σας να τα καμαρώνετε να προκόβουν, να μεγαλώνουν ευτυχισμένα κι ευλογημένα από το Θεό.